

Μαθητές με Μαθησιακές Δυσκολίες

Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής –
Υπερκινητικότητα (ΔΕΠΥ)

Γενικές συμβουλές για Μαθησιακές Δυσκολίες

Οδηγίες για την τάξη (έμφαση στις μεθόδους διδασκαλίας)

1. **Χρησιμοποιήστε τεχνολογία στην τάξη σας και οπτικά μέσα παρουσίασης πληροφοριών όπου είναι εφικτό.** Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει παρουσιάσεις PowerPoint, UDL, βίντεο και διαδραστικούς πίνακες.
2. **Σχεδιάστε μαθήματα βιωματικής μάθησης.** Αυτό θα βοηθήσει τους μαθητές να αισθανθούν μέρος της ομάδας, να αναπτύξουν δεξιότητες συνεργασίας, να κοινωνικοποιηθούν και να αλληλοεπιδράσουν με τους συμμαθητές τους.
3. **Αποφύγετε μια προσέγγιση για όλους τους μαθητές.** Προσαρμοστείτε σύμφωνα με τις γλωσσικές ανάγκες ατόμων ή ομάδων στην τάξη σας. Μαθητές που μιλούν τα Ελληνικά ως δεύτερη γλώσσα μπορεί να χρειαστούν εντατική διδασκαλία κοινωνικών δεξιοτήτων για να προσαρμοστούν στο περιβάλλον και να γίνουν αποδεκτοί. Παιδιά με αναπηρίες μπορεί να χρειάζονται προσαρμογή του εκπαιδευτικού προγράμματος και των στρατηγικών μάθησης. Τα περισσότερα παιδιά χρειάζονται συνδυασμό διαφόρων στρατηγικών που πρέπει να προσαρμοστούν στα δυνατά τους σημεία, στις ανάγκες και το περιβάλλον τους.
4. **Ελέγχετε τη συμπεριφορά των μαθητών σας κατά τη διάρκεια του μαθήματος αλλά και του διαλείμματος για να εντοπίσετε σημάδια σχολικού εκφοβισμού.** Ο εκφοβισμός μπορεί να είναι είτε λεκτικός είτε σωματικός. Εάν εντοπίσετε τέτοια σημάδια, ενημερώστε το Διευθυντή αμέσως και λάβετε δράση.
5. **Ενθαρρύνετε την ομαδική εργασία στην τάξη και φροντίστε αυτά τα παιδιά να συνεργάζονται με πιο δυνατούς συμμαθητές τους.** Αυτό θα βοηθήσει τους μαθητές να νιώσουν χρήσιμοι και θα αναπτύξει το αίσθημα ομάδας και συμμετοχής στην τάξη.
6. **Χρησιμοποιήστε διαφοροποίηση μεθόδων στην τάξη σας.** Για παράδειγμα, διαφοροποιήστε τις εργασίες για μαθητές που έχουν αδυναμίες σε δεξιότητες γραμματισμού. Παρέχετε φύλλα εργασίας που δυσκολεύουν σταδιακά για να ανταποκρίνονται στις διάφορες μαθησιακές ανάγκες των μαθητών σας.
7. **Ελέγχετε την πρόοδο των μαθητών όχι μόνο σε ακαδημαϊκό επίπεδο αλλά και σε κοινωνικό, όσον αφορά στην περιθωριοποίηση, την κοινωνική αλληλοεπίδραση με τους συμμαθητές τους, τη συμπεριφορά τους στο σπίτι και την αυτοεκτίμησή τους (McCaleb, 2013).**
8. **Εντοπίστε τα ταλέντα και τα δυνατά σημεία των μαθητών σας, για να τα αξιοποιήσετε κατάλληλα στο μάθημα.** Για παράδειγμα, αν ένας μαθητής έχει ταλέντο στο θέατρο, εισάγετε περισσότερα παιχνίδια ρόλων στο μάθημα.

Οδηγίες για το Σχολείο (έμφαση στις μεθόδους διδασκαλίας)

Ανακοίνωση / Πινακίδα στο Σχολείο

Εξοπλίστε το σχολείο με οπτικά σύμβολα και πινακίδες σε σχέση με τη σχολική ζωή, το ημερήσιο πρόγραμμα και τις εθνικές γιορτές (Hall, Meyer and Rose, 2012; BBC active, 2010).

Κοινότητα

- 1. Δημιουργήστε μια κοινότητα αποδοχής χωρίς αποκλεισμούς στο σχολείο σας.** Για παράδειγμα, διοργανώστε εργαστήρια και σεμινάρια για ακαδημαϊκούς. Τέτοιες προσπάθειες θα βοηθήσουν την ενημέρωση για τις γνωστικές και μαθησιακές λειτουργίες και θα εξοπλίσουν τους εκπαιδευτικούς με τα απαραίτητα διδακτικά εργαλεία και πρακτικές ένταξης, τα οποία θα βοηθήσουν στην ανάπτυξη των γνωστικών δεξιοτήτων του μαθητή (Hoppey, & McLeskey, 2013).
- 2. Διοργανώστε ημερίδες ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης** όπου θα προσκαλούνται γονείς και εκπαιδευτικοί για να ενημερωθούν για τη διαφορετικότητα των εκπαιδευτικών αναγκών και των ικανοτήτων των μαθητών.

Προσαρμογή Εκπαιδευτικού Προγράμματος

- 1. Δημιουργήστε μια κοινότητα αποδοχής χωρίς αποκλεισμούς στο σχολείο σας.** Για παράδειγμα, διοργανώστε εργαστήρια και σεμινάρια για ακαδημαϊκούς. Τέτοιες προσπάθειες θα βοηθήσουν την ενημέρωση για τις γνωστικές και μαθησιακές λειτουργίες και θα εξοπλίσουν τους εκπαιδευτικούς με τα απαραίτητα διδακτικά εργαλεία και πρακτικές ένταξης, τα οποία θα βοηθήσουν στην ανάπτυξη των γνωστικών δεξιοτήτων του μαθητή (Hoppey, & McLeskey, 2013).
- 2. Παρέχετε επιπρόσθετη στήριξη στην τάξη, για παράδειγμα με βοηθούς / συνοδούς.**
- 3. Εξοπλίστε το σχολείο με τάμπλετ και υπολογιστές για τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές.**
- 4. Κάντε τις απαιτούμενες προσαρμογές στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα,** διαφοροποιήστε τους πόρους σας, δώστε επιπλέον χρόνο στους μαθητές με λιγότερες ευκαιρίες να ολοκληρώσουν την εργασία τους, προσαρμόστε την κατ' οίκον εργασία και επενδύστε σε διαρκή παρά σε συνοπτική αξιολόγηση, όπου χρειάζεται.

Πειθαρχία

Βεβαιωθείτε ότι πριν λάβετε οποιαδήποτε απόφαση σε σχέση με τη συμπεριφορά κάποιου μαθητή, έχετε συλλέξει περισσότερες πληροφορίες για το ιστορικό του από κατάλληλα άτομα στο σχολείο.

Άλλα (Οργάνωση και Σχολικό Πρόγραμμα)

Καθορίστε ειδικές συντονιστικές εκπαιδευτικές συναντήσεις με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς του σχολείου για «κάθετο» προγραμματισμό στην πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια εκπαίδευση, καθώς και στον καθορισμό γενικότερων σχολικών στόχων. Έτσι θα αναδειχθούν τα διάφορα επίπεδα προγραμματισμού που απαιτούνται για να υποστηρίξουν τις προσπάθειες ένταξης των μαθητών με αναπηρίες και δυσκολίες.

Προγραμματισμός Εκδηλώσεων

Διοργανώστε ημερίδες ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης όπου θα προσκαλούνται γονείς και εκπαιδευτικοί για να ενημερωθούν για τη διαφορετικότητα των εκπαιδευτικών αναγκών και των ικανοτήτων των μαθητών.

Σχολικοί εορτασμοί / Εκδηλώσεις / Δραστηριότητες

Διοργανώστε ημερίδες ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης όπου θα προσκαλούνται γονείς και εκπαιδευτικοί για να ενημερωθούν για τη διαφορετικότητα των εκπαιδευτικών αναγκών και των ικανοτήτων των μαθητών.

Σχολικές Αγορές

1. Εξοπλίστε το σχολείο με τάμπλετ και υπολογιστές για τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές.
2. **Κάντε τις απαιτούμενες προσαρμογές στο αναλυτικό πρόγραμμα**, διαφοροποιήστε τους πόρους σας, δώστε επιπλέον χρόνο στους μαθητές με λιγότερες ευκαιρίες να ολοκληρώσουν την εργασία τους, προσαρμόστε την κατ' οίκον εργασία και επενδύστε σε διαρκή παρά σε συνοπτική αξιολόγηση, όπου χρειάζεται.

Μαθητικό Συμβούλιο

Διοργανώστε εξωσχολικές δραστηριότητες όπως αθλητικές ημερίδες για να εντάξετε όλους τους μαθητές του σχολείου.

Υποστήριξη Μαθητών

1. **Παρέχετε επιπρόσθετη στήριξη στην τάξη**, όπως, για παράδειγμα, με την παρουσία σχολικού βοηθού ή συνοδού για τους μαθητές που χρειάζονται βοήθεια.
2. **Διασφαλίστε ότι οι μαθητές που είναι ανήσυχοι, θλιμμένοι ή με χαμηλή αυτοεκτίμηση παραπέμπονται σε ειδικό σύμβουλο** ή εκπαιδευτικό ψυχολόγο σύμφωνα με το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας σας και τους διαθέσιμους πόρους.

Επαγγελματική Επιμόρφωση Δασκάλων / Εκπαιδευτικών

1. **Δημιουργήστε μια κοινότητα αποδοχής χωρίς αποκλεισμούς στο σχολείο σας.** Για παράδειγμα, διοργανώστε εργαστήρια και σεμινάρια για ακαδημαϊκούς. Τέτοιες προσπάθειες θα βοηθήσουν την ενημέρωση για τις γνωστικές και μαθησιακές λειτουργίες και θα εξοπλίσουν τους εκπαιδευτικούς με τα απαραίτητα διδακτικά εργαλεία και πρακτικές ένταξης, τα οποία θα βοηθήσουν στην ανάπτυξη των γνωστικών δεξιοτήτων του μαθητή (Hoppey, & McLeskey, 2013).
2. **Παρέχετε εκπαίδευση πάνω στον Καθολικό Σχεδιασμό Μάθησης (ΚΣΜ), που μπορεί να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να προσαρμόζουν τα υλικά και τις πρακτικές τους στις ανάγκες ανάπτυξης των γνωστικών δεξιοτήτων όλων των μαθητών (Hall, Meyer and Rose, 2012).**

Για παράδειγμα: εργαστήρι στις τρεις αρχές του ΚΣΜ (δείτε πιο κάτω):

Αρχή 1: Παρέχετε διαφορετικούς τρόπους αναπαράστασης (δίκτυο αναγνώρισης).

Για παράδειγμα, αυτό το εργαστήριο θα ασχοληθεί με το πώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν διαφορετικά μέσα για διαφορετικά μαθήματα, π.χ. χρήση βίντεο για παρουσίαση ιστορικών γεγονότων στην ιστορία, ταινίας ψηφιακής αφήγησης.

- Αρχή 2: Παρέχετε διαφορετικούς τρόπους δράσης και έκφρασης (στρατηγικό δίκτυο).
- Για παράδειγμα, μπορείτε να χρησιμοποιείτε διαφορετικά μέσα επικοινωνίας όπως τάμπλετ, κινητά τηλέφωνα, φόρουμ και μέσα κοινωνικής δικτύωσης, έτσι ώστε οι μαθητές να αισθάνονται πιο άνετα να εκφραστούν.
- Αρχή 3: Παρέχετε διαφορετικούς τρόπους εμπλοκής (συναισθηματικό δίκτυο).
- Για παράδειγμα, το εργαστήριο θα λάβει υπόψη πώς να εντάξει τα ενδιαφέροντα των μαθητών για την τεχνολογία για να τους εμπλέξει ενεργά στη διαδικασία μάθησης. Μπορεί να δοθεί έμφαση στο πώς να χρησιμοποιούμε τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τα τάμπλετ, τα κινητά τηλέφωνα και τις ηλεκτρονικές εφαρμογές πιο σωστά και αποδοτικά, σύμφωνα με τους σκοπούς του μαθήματος. Χρήσιμη Πηγή: <http://www.udlcenter.org/print/371>

Οδηγίες: [UDL Guidelines – Educator Worksheet](http://www.udlcenter.org/aboutudl/udlguidelines/downloads) διαθέσιμες στο <http://www.udlcenter.org/aboutudl/udlguidelines/downloads>

3. **Παρέχετε κατάρτιση ΤΠΕ στους εκπαιδευτικούς**, για να μπορούν να χρησιμοποιούν την τεχνολογία αποτελεσματικά πριν διδάξουν τους μαθητές (Jung, 2005).

4. **Διοργανώστε ολόημερα εργαστήρια για τους εκπαιδευτικούς** όπου μπορούν να προσκληθούν εξωτερικοί συνεργάτες και φορείς (όπως δραματοθεραπευτές, εκπαιδευτικοί ψυχολόγοι) για να εκπαιδεύσουν τους εκπαιδευτικούς να στηρίζουν κατάλληλα τους μαθητές τους μέσα από τη βιωματική μάθηση.

Τεχνολογία

1. Εξοπλίστε το σχολείο με τάμπλετ και υπολογιστές για τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές.
2. **Κάντε τις απαιτούμενες προσαρμογές στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα**, διαφοροποιήστε τους πόρους σας, δώστε επιπλέον χρόνο στους μαθητές με λιγότερες ευκαιρίες να ολοκληρώσουν την εργασία τους, προσαρμόστε την κατ' οίκον εργασία και επενδύστε σε διαρκή παρά σε συνοπτική αξιολόγηση, όπου χρειάζεται.

Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής – Υπερκινητικότητα (Γενικές Συμβουλές)

Όταν αντιμετωπίζουμε Ελλειμματική Προσοχή και Υπερκινητικότητα στο σχολείο, είναι σημαντικό να αναλογιστούμε τα πιο κάτω:

1. Η επίσημη διάγνωση ΔΕΠΥ (Ελλειμματική Προσοχή, Υπερκινητικότητα, Συνδυασμός των δύο) δεν μπορεί να γίνει από τον εκπαιδευτικό αλλά από ειδικούς επαγγελματίες. Συνεπώς, οι εκπαιδευτικοί δεν πρέπει να προσπαθούν να κατατάξουν τους μαθητές σε συγκεκριμένες διαγνωστικές κατηγορίες σύμφωνα με τις παρατηρήσεις τους ως προς τις συμπεριφορές.
2. Οι πιο κάτω εισηγήσεις μπορούν να εφαρμοστούν σε μαθητές που παρουσιάζουν συμπεριφορές στο πλαίσιο των διαγνωστικών κριτηρίων ΔΕΠΥ. Ωστόσο, οι ατομικές ανάγκες του κάθε μαθητή πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη.
3. Οι μαθητές που πληρούν τα κριτήρια διάγνωσης ΔΕΠΥ δεν παρουσιάζουν τα ίδια συμπτώματα, ούτε έχουν τις ίδιες ανάγκες. Συνεπώς, το σχολείο οφείλει να εμπλέξει κατάλληλους επαγγελματίες (εκπαιδευτικούς ψυχολόγους, στήριξη από διεπιστημονική ομάδα – στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας και της διαθέσιμης στήριξης) σε περίπτωση που απαιτείται αξιολόγηση/ συμβουλή ή άλλη υπηρεσία.

Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής – Υπερκινητικότητα (ΔΕΠΥ)

Οδηγίες για την τάξη (έμφαση στις μεθόδους διδασκαλίας)

1. **Αναδιοργανώστε το περιβάλλον και καθίστε τον μαθητή κοντά σας** για να ελέγχετε την επίδοση και τη συμπεριφορά του (Garrick Duhaney, 2003; Harlacher, Roberts, & Merrell, 2006; Salend, Elhoweris, & van Garderen, 2003).
2. **Μοιράστε τις εργασίες σε πιο σύντομα και διαχειρίσιμα κομμάτια.** Να είστε όσο το δυνατότερο πιο σαφείς, καθώς οι μαθητές με ΔΕΠΥ χάνονται όταν υπάρχει πολλή πληροφόρηση (Garrick Duhaney, 2003; Harlacher, Roberts, & Merrell, 2006; Salend, Elhoweris, & van Garderen, 2003).
3. **Χρησιμοποιήστε χρονόμετρο για να βοηθήσετε το μαθητή να μάθει να ελέγχει την εργασία του.** Για παράδειγμα, μπορείτε να πείτε «έχεις 10 λεπτά να κάνεις την εργασία» και να βάλετε το χρονόμετρο στα 10 λεπτά. Φροντίστε να επιλέξετε μια εργασία που να μπορεί να ολοκληρωθεί σε 10 λεπτά από το μαθητή και δώστε θετική ανατροφοδότηση.
4. **Δώστε συχνές ευκαιρίες στον μαθητή να ανταποκριθεί ενεργά στις οδηγίες** και ακολουθήστε διαφοροποιημένες αντιδράσεις στη συμπεριφορά του μαθητή (π.χ. θετική ανατροφοδότηση με έπαινο και ανταμοιβή για θετική συμπεριφορά, αγνόηση απρεπούς συμπεριφοράς, προειδοποίηση ή ποινή για απρεπή συμπεριφορά) (Garrick Duhaney, 2003; Harlacher, Roberts, & Merrell, 2006; Salend, Elhoweris, & van Garderen, 2003).
5. **Μάθετε τους μαθητές σας να έχουν αυτο-έλεγχο** (Pelham & Fabiano, 2008). Υπάρχουν πολλοί τρόποι να το κάνετε αυτό, για παράδειγμα στη δραστηριότητα 3, ο μαθητής πρέπει να ολοκληρώσει την εργασία του στον καθορισμένο χρόνο για να μπορεί μετά να κάνει κάτι άλλο.
6. **Ζητήστε από τους μαθητές σας να περιγράψουν τη συμπεριφορά τους** και να δώσουν σαφείς περιγραφές και ανατροφοδότηση (Bicard & Neef, 2002; Reid et al, 2005). Αυτό μπορεί να γίνει μέσα από τη συγγραφή μιας ιστορίας, ή μαγνητοφωνώντας ή βιντεογραφώντας τους κατά τη διάρκεια μιας εργασίας, και το υλικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί για συζήτηση (Σιγουρευτείτε ότι ακολουθείτε τον κώδικα δεοντολογίας λαμβάνοντας γραπτή συγκατάθεση από γονείς, κλπ.)
7. **Εφαρμόστε τη διαδικασία ανταποκριτή**, όπου τα παιδιά κάνουν δηλώσεις «λέω-κάνω» για το τι έχουν κάνει πριν και «κάνω-λέω» για το τι σχεδιάζουν να κάνουν (Shapiro, DuPaul, & Bradley-King, 1998).

Οδηγίες για το Σχολείο (έμφαση στις μεθόδους διδασκαλίας)

Τμηματοποίηση Τάξεων / Διαρρύθμιση

Εάν είναι εφικτό, **οργανώστε την τάξη ή κάποιο άλλο μέρος στο σχολείο με τρόπο που να δημιουργείται χαλαρωτικό περιβάλλον**, το οποίο μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι μαθητές τα διαλείμματα ή κατά τη διάρκεια του γεύματος.

Κοινότητα

1. **Διοργανώστε συναντήσεις ανάμεσα στους γονείς και το προσωπικό κάθε μία ή δύο βδομάδες** για να συζητήσετε την πρόοδο των μαθητών και να ενδυναμώσετε τη συνεργασία ανάμεσα στο σχολείο και το σπίτι. Αυτό θα βοηθήσει στον έλεγχο της προόδου και στη συζήτηση θεμάτων που έχουν να κάνουν με την κοινωνική ζωή του μαθητή, όπως η περιθωριοποίηση, οι σχέσεις με τους συμμαθητές του, η συμπεριφορά του στο σπίτι και η αυτοεκτίμησή του (McCaleb, 2013).
2. **Συνεργαστείτε με τους γονείς και τους μαθητές για να δείτε κατά πόσο και με ποιο τρόπο θα ήθελαν να μοιραστούν με τους ομότιμους τους συγκεκριμένες πληροφορίες για ΔΕΠΥ.** Εάν το επιθυμούν, ίσως να είναι βοηθητική και η διαβούλευση με παροχές υπηρεσιών υγείας, όπως οι σχολικοί ιατρικοί επισκέπτες.

Προσαρμογή στο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα

1. **Προσαρμόστε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, διαφοροποιώντας τις ασκήσεις** – Ενημερώστε τους εκπαιδευτικούς για να κάνουν τις αναγκαίες προσαρμογές στις ασκήσεις και στις ζητούμενες απαντήσεις σύμφωνα με τις μαθησιακές ανάγκες των μαθητών και τη σοβαρότητα της κάθε περίπτωσης. Για παράδειγμα, για κάποιο συγκεκριμένο μαθησιακό στόχο στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, ο εκπαιδευτικός μπορεί να δώσει ένα συγκεκριμένο φύλλο εργασίας που δυσκολεύει σταδιακά (Hall, Meyer and Rose, 2012; BBC active, 2010).
2. **Προσαρμόστε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα λαμβάνοντας υπόψη τους πόρους.** Εάν είναι δυνατό, εξοπλίστε τις τάξεις με μαθητές ΔΕΠΥ με διάφορα υλικά και ανεπτυγμένη τεχνολογία, όπως τάμπλετ, προβολείς, κλπ. (BDA, 2012).

Πειθαρχία

1. **Εάν ο μαθητής πρέπει να λαμβάνει φαρμακευτική αγωγή καθώς βρίσκεται στο σχολείο, συζητήστε με τους γονείς για τις πιθανές παρενέργειές της.** Ακολουθήστε τις πολιτική και το πρωτόκολλο του σχολείου και της περιφέρειας όσον αφορά στην αποθήκευση και διαχείριση των φαρμάκων.

Πηγή: <http://www.learnalberta.ca/content/inmdict/html/adhd.html>

2. **Να έχετε υπόψη ότι μαθητές με ΔΕΠΥ είναι συχνά ευέξαπτοι.** Εάν θεωρήσουν ότι μια κατάσταση είναι άδικη γι' αυτούς, ίσως θυμώσουν. Δώστε τους χρόνο να ηρεμήσουν και έπειτα συζητήστε μαζί τους το περιστατικό.

Εκπαιδευτικές επισκέψεις / Εκδρομές / Κατασκηνώσεις / Ανταλλαγές / Εκδρομές στο Εξωτερικό

Κατά τη διάρκεια μιας εκδρομής αναθέστε ένα βοηθό για το μαθητή – ιδιαίτερα εάν λαμβάνει φαρμακευτική αγωγή. Δώστε σαφείς πληροφορίες και οδηγίες.

Άλλα (Ευαισθητοποίηση)

Διοργανώστε συναντήσεις με ενήλικες με ΔΕΠΥ για να μιλήσουν σε εκπαιδευτικούς για να τους ενημερώσουν για θέματα ΔΕΠΥ [Πηγή: Forlin, Sharma & Loreman, 2007]

Γονείς / Σύνδεσμοι Γονέων

1. **Διοργανώστε συναντήσεις ανάμεσα στους γονείς και το προσωπικό κάθε μία ή δύο βδομάδες** για να συζητήσετε την πρόοδο των μαθητών και να ενδυναμώσετε τη συνεργασία ανάμεσα στο σχολείο και το σπίτι. Αυτό θα βοηθήσει στον έλεγχο της προόδου και στη συζήτηση θεμάτων που έχουν να κάνουν με την κοινωνική ζωή του μαθητή, όπως η περιθωριοποίηση, οι σχέσεις με τους συμμαθητές του, η συμπεριφορά του στο σπίτι και η αυτοεκτίμησή του (McCaleb, 2013).
2. **Εάν ο μαθητής πρέπει να λαμβάνει φαρμακευτική αγωγή καθώς βρίσκεται στο σχολείο, συζητήστε με τους γονείς για τις πιθανές παρενέργειές της.** Ακολουθήστε τις πολιτική και το πρωτόκολλο του σχολείου και της περιφέρειας όσον αφορά στην αποθήκευση και διαχείριση των φαρμάκων.
Πηγή: <http://www.learnalberta.ca/content/inmdict/html/adhd.html>
3. **Έχετε υπόψη ότι κάποιοι μαθητές ίσως αισθάνονται άβολα να συζητούν για το θέμα τους ή να λαμβάνουν τη φαρμακευτική τους αγωγή στην παρουσία συμμαθητών τους.** Συνεργαστείτε με τον μαθητή και την οικογένειά του για να δείτε πώς μπορείτε να τον υποστηρίξετε καλύτερα.
4. **Συνεργαστείτε με τους γονείς και τους μαθητές για να δείτε κατά πόσο και με ποιο τρόπο θα ήθελαν να μοιραστούν με τους ομότιμους τους συγκεκριμένες πληροφορίες για ΔΕΠΥ.** Εάν το επιθυμούν, ίσως να είναι βοηθητική και η διαβούλευση με παροχές υπηρεσιών υγείας, όπως οι σχολικοί ιατρικοί επισκέπτες.

Ασφάλεια

1. **Εάν ο μαθητής πρέπει να λαμβάνει φαρμακευτική αγωγή καθώς βρίσκεται στο σχολείο, συζητήστε με τους γονείς για τις πιθανές παρενέργειές της.** Ακολουθήστε τις πολιτική και το πρωτόκολλο του σχολείου και της περιφέρειας όσον αφορά στην αποθήκευση και διαχείριση των φαρμάκων.

Πηγή: <http://www.learnalberta.ca/content/inmdict/html/adhd.html>

2. Κατά τη διάρκεια μιας εκδρομής αναθέστε σε ένα βοηθό για το μαθητή – ιδιαίτερα εάν λαμβάνει φαρμακευτική αγωγή. Δώστε σαφείς πληροφορίες και οδηγίες.

Σχολικοί Εορτασμοί / Εκδηλώσεις / Δραστηριότητες

Οι μαθητές με ΔΕΠΥ συνήθως είναι ιδιαίτερα δημιουργικοί. **Συμπεριλάβετε τους στις σχολικές εκδηλώσεις διαφοροποιώντας το ρόλο και τη συνεισφορά τους.** Για παράδειγμα, αντί να απομνημονεύσει ένα ποίημα ή να χορέψει (εάν υπάρχει πρόβλημα στο συντονισμό κινήσεων), μπορείτε να εκμεταλλευτείτε ταλέντα όπως ζωγραφική ή δημιουργία σκηνικού για το θεατρικό έργο.

Σχολικές Αγορές

1. **Εξοπλίστε το σχολείο με τάμπλετ και προσωπικούς υπολογιστές** με τρόπο που η τεχνολογία να μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων και τήρηση κανονισμών (Jung, 2005).
2. **Κάντε τις απαραίτητες προσαρμογές στο αναλυτικό πρόγραμμα και στους πόρους** που είναι διαθέσιμοι για μαθητές με ΔΕΠΥ, για παράδειγμα οπτικές σημάνσεις /αφίσες στο σχολείο που να δείχνουν το ημερήσιο πρόγραμμα, κλπ. (Hall, Meyer and Rose, 2012; BBC active, 2010).
3. **Προσαρμόστε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα λαμβάνοντας υπόψη τους πόρους.** Εάν είναι δυνατό, εξοπλίστε τις τάξεις με μαθητές ΔΕΠΥ με διάφορα υλικά και ανεπτυγμένη τεχνολογία, όπως τάμπλετ, προβολείς, κλπ. (BDA, 2012).

Υποστήριξη Μαθητών

1. Όπου είναι δυνατό, προσπαθήστε να υπάρχει επιπλέον βοήθεια στην τάξη, για παράδειγμα με την παρουσία βοηθού εκπαιδευτικού για να βοηθά τους μαθητές με ΔΕΠΥ να παρακολουθούν το μάθημα (BDA, 2012).
2. Έχετε υπόψη ότι κάποιοι μαθητές ίσως αισθάνονται άβολα να συζητούν για το θέμα τους ή να λαμβάνουν τη φαρμακευτική τους αγωγή στην παρουσία συμμαθητών τους. Συνεργαστείτε με τον μαθητή και την οικογένειά του για να δείτε πώς μπορείτε να τον υποστηρίξετε καλύτερα.

Επαγγελματική Επιμόρφωση Δασκάλων/Καθηγητών

1. Παρέχετε στους εκπαιδευτικούς και στους εκπαιδευτικούς ειδικής εκπαίδευσης εκπαίδευση από εξωτερικούς συνεργάτες (π.χ. εκπαιδευτικούς ψυχολόγους και οργανώσεις ΔΕΠΥ) σε σχέση με τις βασικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές με ΔΕΠΥ στην τάξη, τα σημάδια για γρήγορη αναγνώριση και αξιολόγηση και πρακτικές συμβουλές για υποστήριξη

αυτώ των μαθητών στην τάξη (Rose, 2009). Εστιάστε την εκπαίδευση σε συγκεκριμένους τομείς, όπως στο σχεδιασμό εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που απαιτούν ψηλό επίπεδο ανταπόκρισης παρέχοντας στους μαθητές ατομικούς πίνακες, κάρτες απαντήσεων ή ηλεκτρονικά εργαλεία για να μπορούν να απαντούν δουλεύοντας σε μεγάλες ομάδες. Πηγή: <http://www.learnalberta.ca/content/inmdict/html/adhd.html>]

2. **Διοργανώστε συναντήσεις με ενήλικες με ΔΕΠΥ** για να μιλήσουν σε εκπαιδευτικούς για να τους ενημερώσουν για θέματα ΔΕΠΥ [Πηγή: Forlin, Sharma & Loreman, 2007]
3. **Παρέχετε εκπαίδευση σε δραματοθεραπεία και εμπειρική μάθηση** για να μπορούν οι εκπαιδευτικοί να χρησιμοποιούν παιχνίδια ρόλων για να τους διδάξουν κοινωνικές δεξιότητες και να ακολουθούν κανόνες [Πηγή: Jennings, 2013; Freeman, Sullivan & Fulton, 2003; De la Cruz, Lian & Morreau, 1998]

Τεχνολογία

1. **Εξοπλίστε το σχολείο με τάμπλετ και προσωπικούς υπολογιστές** με τρόπο που η τεχνολογία να μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων και τήρηση κανονισμών (Jung, 2005).
2. **Κάντε τις απαραίτητες προσαρμογές στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα και στους πόρους** που είναι διαθέσιμοι για μαθητές με ΔΕΠΥ, για παράδειγμα οπτικές σημάνσεις /αφίσες στο σχολείο που να δείχνουν το ημερήσιο πρόγραμμα, κλπ. (Hall, Meyer and Rose, 2012; BBC active, 2010).
3. **Προσαρμόστε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα λαμβάνοντας υπόψη τους πόρους.** Εάν είναι δυνατό, εξοπλίστε τις τάξεις με μαθητές ΔΕΠΥ με διάφορα υλικά και ανεπτυγμένη τεχνολογία, όπως τάμπλετ, προβολείς, κλπ. (BDA, 2012).

Υποστηρικτική βιβλιογραφία

Ορισμός: «Το κύριο χαρακτηριστικό της Διαταραχής Ελλειμματικής Προσοχής / Υπερκινητικότητας είναι η δυσκολία της προσήλωσης της προσοχής και/η υπερδραστηριότητα που παρατηρείται συχνότερα και σε μεγαλύτερο βαθμό από ότι παρουσιάζεται συνήθως σε άτομα σε παρόμοιο αναπτυξιακό στάδιο» (Αμερικανικός Ψυχιατρικός Σύλλογος, 2000^α, σελ. 85).

Κάποιοι μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες δυσκολεύονται να ολοκληρώσουν μια άσκηση και/ή επιδεικνύουν ψηλά επίπεδα υπερδραστηριότητας. Τα παιδιά που εμφανίζουν αυτά τα χαρακτηριστικά μπορεί να διαγνωστούν με ΔΕΠΥ. Έχει παρατηρηθεί ότι οι δύο αυτές καταστάσεις συνυπάρχουν στα ίδια άτομα σε μεγάλη συχνότητα (Smith & Adams, 2006).

Χαρακτηριστικά μαθητών με ΔΕΠΥ

Ελλειμματική Προσοχή

- Δεν προσέχουν τη λεπτομέρεια
- Δυσκολία προσήλωσης της προσοχής τους σε ασκήσεις ή δραστηριότητες
- Φαίνεται ότι δεν ακούνε
- Δεν ακολουθούν τις οδηγίες (π.χ. αρχίζουν μια άσκηση αλλά σύντομα αποσπώνται κάνοντας

- κάτι άλλο)
- Δυσκολία στην οργάνωση δραστηριοτήτων και ασκήσεων (π.χ. οι εργασίες τους είναι ακατάστατες ή ανοργάνωτες)
- Δεν τους αρέσουν εργασίες που απαιτούν νοητική προσπάθεια
- Χάνουν τα πράγματα τους συχνά
- Η προσήλωση τους χάνεται εύκολα
- Ξεχνούν συχνά πράγματα.

Υπερδραστηριότητα και Παρορμητικότητα

- Νευρικές κινήσεις
- Ανησυχία
- Τρέχει ή σκαρφαλώνει σε έπιπλα, κάνοντας πολλή φασαρία
- Συχνά σε υπερδιέγερση, δύσκολα κουράζεται
- Μιλά ασταμάτητα, φωνάζει της απαντήσεις, δυσκολεύεται να περιμένει να του δοθεί ο λόγος, διακόπτει άλλους
- Δρα χωρίς να σκέφτεται (π.χ. αρχίζει μια άσκηση χωρίς να διαβάσει ή να ακούσει τις οδηγίες)
- Ανυπόμονος/η, βιάζεται να κάνει τις ασκήσεις, δυσκολεύεται να αντισταθεί σε πειρασμούς.

(προσαρμοσμένα από τον Αμερικανικό Ψυχιατρικό Σύλλογο, 2011c)

Ιστοσελίδες και Εκθέσεις Ευρωπαϊκής Ένωσης

<http://www.apa.org/topics/adhd/>

<https://www.psychiatry.org/patients-families/ADHD/what-is-ADHD>

[https://www.adhsdeutschland.de/Portaldata/1/Resources/PDF/4_8_4_Politik/Anlage_4a_Mapping_\(Englisch\).pdf](https://www.adhsdeutschland.de/Portaldata/1/Resources/PDF/4_8_4_Politik/Anlage_4a_Mapping_(Englisch).pdf)

Αναφορές

Bicard, D. F., & Neef, N. A. (2002). Effects of strategic versus tactical instructions on adaptation to changing contingencies in children with ADHD. *Journal of Applied Behavior Analysis, 35*, 375–389.

De la Cruz, R. E., Lian, M. C. J., & Morreau, L. E. (1998). The effects of creative drama on social and oral language skills of children with learning disabilities. *Youth Theatre Journal, 12*(1), 89-95.

DuPaul, G. J., & Stoner, G. (2014). *ADHD in the schools: Assessment and intervention strategies*. Guilford Publications.

Forlin, C., Sharma, U., & Loreman, T. (2007). An international comparison of pre-service teacher attitudes towards inclusive education. *Disability studies quarterly, 27*(4).

Freeman, G. D., Sullivan, K., & Fulton, C. R. (2003). Effects of creative drama on self-concept, social skills, and problem behavior. *The Journal of Educational Research, 96*(3), 131-138.

Garrick Duhaney, L. M. (2003). A practical approach to managing the behaviors of students with ADD. *Intervention in School and Clinic, 38*, 267–279.

Harlacher, J. E., Roberts, N. E., & Merrell, K. W. (2006). Classwide interventions for students with ADHD. *Teaching Exceptional Children, 39* (2), 6–12.

Hughes, L., & Cooper, P. (2007). *Understanding and supporting children with ADHD: Strategies for teachers, parents and other professionals*. London: Paul Chapman.

Jennings, S. (2013). *Dramatherapy: Theory and practice* (Vol. 3). Routledge.

McCaleb, S. P. (2013). *Building communities of learners: A collaboration among teachers, students, families, and community*. Routledge.

Pelham, W., & Fabiano, G. A. (2008). Evidence based psychosocial treatments for attention deficit/hyperactivity disorder. *Journal of Clinical Child Psychology, 37*, 184–214.

Reid, R., Trout, A. L., & Schartz, M. (2005). Self-regulation interventions for children with attention deficit/hyperactivity disorder. *Exceptional Children, 71*, 361–377.

Rose, J., (2009). Identifying and teaching children and young people with dyslexia and literacy difficulties: An independent report.

Salend, S. J., Elhoweris, H., & van Garderen, D. (2003). Educational interventions for students with ADD. *Intervention in School and Clinic, 38*, 280–288.

Sava, F. A. (2000). Is Attention Deficit Hyperactivity Disorder an exonerating construct? Strategies for school inclusion. *European Journal of Special Needs Education, 15*(2), 149-157.

Shapiro, E. S., DuPaul, G. J., & Bradley-King, K. L. (1998). Self-management as a strategy to improve the classroom behavior of adolescents with ADHD. *Journal of Learning Disabilities, 31*, 545–555.

Shapiro, E. S., DuPaul, G. J., & Bradley-Klug, K. L. (1998). Self-management as a strategy to improve the classroom behavior of adolescents with ADHD. *Journal of Learning Disabilities, 31*(6), 545-555.

Sherman, J., Rasmussen, C., & Baydala, L. (2008). The impact of teacher factors on achievement and behavioural outcomes of children with Attention Deficit/Hyperactivity Disorder (ADHD): A review of the literature. *Educational research, 50*(4), 347-360.